

LØRUP BEBOERBLAD

MAJ 2018

Dette informationsblad for Lørup og nærmeste omegn udgives af beboerforeningen 1 gang årligt og er udkommet siden august 1998

Formandens beretning den 14. maj 2018

Endnu et år er gået i Lørup og i Lørup beboerforening, hvor der har været en del arrangementer i Lørup, samt projekter i beboerforeningen. Der har blandt andet været generalforsamling den 22. maj 2018, med valg til bestyrelsen. Med efterfølgende konstituerende bestyrelsesmøde, hvor udvalgene blev fordelt.

Johannes varetager stadig med stor sikkerhed Lørup's hjemmeside. Har hen over nytåret, flyttet hjemmesiden fra en portal til en anden. Samtidig med han også har en masse interessante indlæg i beboerbladet. Stor tak til Johannes for indsatsen.

På sidste generalforsamling, var der flertal for at sige ja til Ryslinge lokalråds, forslag om opsætning af en hjertestarter i Lørup.

Det er lykkedes, og efterfølgende har vi opsat en hjertestarter i indgangspartiet ved Reflex. Tak til Reflex for pladsen til hjertestarteren. og tak til Axel for opsætning og montering.

Blandt afholdte arrangementer kan nævnes.:

Legepladsdag den 10. juni, hvor legepladsen blev vedligeholdt, petanquebanen luget for ukrudt og Petanquebanen er efterfølgende blevet nedlagt, og Hilde og Anne har plantet stauder og lagt kartofler på banen.

Beboerforeningen afholdt Sankt Hans aften, hvor beboerforeningen stillede telte op, og tændte op i grillen til en hyggelig Sankt Hans aften i højt humør.

Det lykkedes ikke Lørup Maraton gruppe at samles, og få afholdt halvmaraton.

Det lykkedes desværre heller ikke for Høstfest gruppen at finde et egnet lokale og få stablet høstfesten på benene. Håber det lykkes i år.

Æblemostdagen blev holdt af og hos Hanne og Tue, Mølledamsvej 1, den 1. oktober, en god og hyggelig dag med god tilslutning.

Adventskransebinding blev holdt af og hos Lisbeth og Anders, Lørupvei 16, den 2. december. Det var vellykket og hyggeligt med god tilslutning.

En ny tradition så dagens lys, nytårs dag kl. 12.00 hos Mette og Lars. De havde inviteret på en sønderjysk tradition, solæg med snaps til.

Fastelavnsfesten blev ikke til noget i år. En meget ny tradition en gruppe beboere har startet op.

Bestyrelsen vil gerne sige velkommen til de nye beboere, der er kommet til siden sidste generalforsamling. Samt dem der er på vej til at blive nye beboere i Lørup. Samt på gensyn og held og lykke til dem, der har valgt at udfordre verdenen uden for Lørup.

Bestyrelsen synes, at det er dejligt, at så mange deltager til de forskellige arrangementer, der afholdes hen over året. Samt at der er beboer der har energi til at holde de forskellige arrangementer i gang og starte nye op.

Bestyrelsen håber på fortsat opbakning til arbejdet, både med medlemskab af foreningen, men også med opstilling til bestyrelsen.

Jeg vil også gerne opfordre alle medlemmer til at opdatere deres mailadresse, enten nu eller ved at sende en mail til loerupbeoerforening@gmail.com

I dag vil jeg gerne sige tak for indsatsen og et godt samarbejde i året, der er gået, til såvel de afgående bestyrelsesmedlemmer, Trine og Gerrit, samt til resten af bestyrelsen.

På vegne af bestyrelsen Steen Andersen.

Invitation til Sankt Hans i Lørup

Lørdag den 23.06

Som traditionen bygger er der igen i år Sankt Hans i Lørup på legepladsen. Der vil være opstillet telt samt grill så der er mulighed for at grille sin medbragte mad.

Grillen tændes kl. 18.00

Bålet tændes kl. 20.30

Hilsen Lørup Beboerforening

Da danskerne udvandrede

300.000 danskere udvandrede til Amerika fra 1850 og 70 år frem.

Danmark i det 19. århundrede var et land under forandring med en befolkning, der var i hastig vækst, og det satte sit aftryk på tilværelsen.

Voksede man op på landet, som langt størstedelen af befolkningen gjorde, kunne man ikke være sikker på, at der var landjord at arve eller arbejde at få.

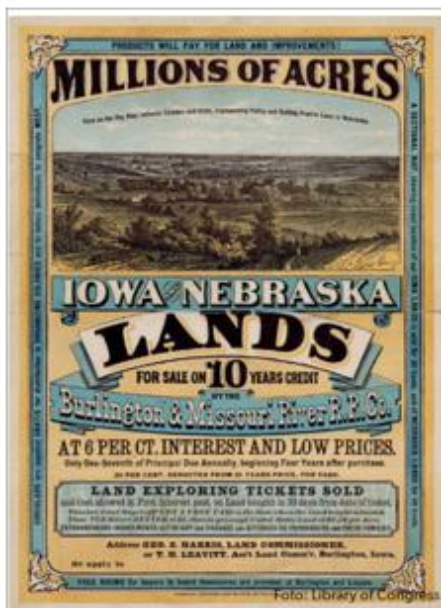
I 1860'erne var der mere end 140.000 husmandsfamilier i Danmark, som ejede meget lidt eller slet ingen jord.

Sammen med de tyende og fæstebønderne udgjorde de underklassen på landet. De levede under hårde og fattige vilkår, og mange af dem begyndte at drømme om et bedre liv i Amerika.

- Det er fremtidsudsigterne i hjemmet, der nøder udvandrerer til at oplade sine øjne for de bedre og mere lovende udsigter hinsides Atlanterhavet, skrev politiker og avisredaktør Carl Steen Andersen Bille i avisen Dagbladet i 1869.

Også i byerne blev forskellen mellem rig og fattig større. Fattige folk flyttede fra land til by i håbet om at kunne finde arbejde, men de fleste endte her som tjenestefolk og ufaglærte arbejdere. I byens baggårde voksede den fattige underklasse sig større og større, og der var ikke store muligheder for at bryde ud af fattigdommen.

Men i Amerika, derimod.

I Amerika var der arbejde nok. Byerne på østkysten voksede hurtigt, og det samme gjorde jernbanenettet. De forenede stater havde vokseværk, og havde brug for driftige borgere, der var klar til at knokle.

I 1862 indførte den amerikanske regering deres Homestead Act, der gjorde det muligt at erhverve sig et stykke uopdyrket jord på 160 acres – altså omkring 118 tønder, hvilket svarede til en stor gård i Danmark.

Jorden var gratis, så længe man bandt sig til den i fem år og lovede at opdyrke den.

Herefter kunne man få amerikansk statsborgerskab. For en dansk husmand var det en uopnåelig drøm, der i Amerika kunne blive til virkelighed.

Gårdliv

Langt de fleste danske bosatte var fra Byerne på prærien som nybyggere, hvor de opdyrkede jorden. Her byggede familien sine egne stuehuse, hvor de boede den første tid. Familien på billedet er ukendt.

Mølledamsvej 3 Lørup, 5750 Ringe

Matr.nr. 27a Lørup by Ryslinge sogn

Mølledamsvej 3, Foto fra omk. 1950

Nuværende ejere: Marlene Schmidt Larsen og Marianne Larsen.

Seneste ejerskifte: 01.dec. 2014

Ved udskiftningen i 1787/88 bestod landsbyen Lørup af 11 fæstegårde og 16 huse, som beboedes af fæstehusmænd og håndværkere. De 4 største gårde tilhørte godset Tøystrup. De resterende 7 gårde samt alle mindre huse med eller uden jord tilhørte det nærliggende gods Krumstrup.

Disse 7 Krumstrupgårde lå fordelt med 4 gårde på toften mellem Krogensgaard og Herredsfogedgaarden og de sidste 3 lå i det sydøstlige hjørne af byen nærmest Krumstrup.

De 16 huse lå spredt imellem gårdene rundt i hele byen.

Ejendommen som nu ligger på Mølledamsvej 3 er et husmandssted med et jordtilligende på ca. 7500 m².

Oprindelig lå ejendommen langs hegnet ind mod Lørup-gaard. Adgangsvejen var den fælles vej på vestsiden af hegnet, som fra bygaden førte ind til Lørupgaard og gården på matr.nr. 7, denne gård blev siden udflyttet til Egsmarken og kaldet Risenlund.

De tidligste beboere på Matr.nr. 27, jeg har kunnet spore er en familie ved folketællingen i 1801:

Jens Jespersen	31	Gift	Mand	Huusmand med Jord og Urtmand
Kirsten Peersdatter	31	Gift	Hans Kone	
Anne Marie Jensdatter	7	Ugift	Deres Barn	
Mette Cathrine Jensdatter	2	Ugift	Deres Barn	
Peer Jensen	1	Ugift	Deres Barn	

At være Urtmand betyder, at han dyrkede lægeurter til apoteket.

De får yderligere 2 børn mere, Jesper Jensen i 1802 og Karen Jensdatter i 1806.

Jens Jespersen var født i Norup sogn på Nordfyn i august 1770. Hans kone Kirsten Pedersdatter var født i Refsvindinge sogn i 1770.

I Sunds - Gudme Herreds Tingbog (1740 – 1927) er der den 11. juni 1798 tinglyst en obligation udstedt af Jens Jespersen til Peder Andersen Kusk på Ravnholt som sikkerhed for et lån på 500 Rd.

Jens Jespersen har formentlig i 1798 købt ejendommen af Krumstrup gods, da godset solgte ud af bøndergodset i perioden 1795 – 1800.

Ved et af hans børns dåb i januar 1801 har præsten anført ham, som selvejer husmand i Lørup. Men om JJ før købet har beboet ejendommen som fæster vides ikke, da fæsteprotokoller for Krumstrup ikke er bevarede.

Det kan tænkes, at Jens Jespersen var gartner på Ravnholt før han flyttede til Lørup og derved har kendt Peder Andersen, som ydede ham lånet på 500 Rd. (JJ's kone var født i Refsvindinge sogn)
Jens Jespersen har sikkert også leveret grøntsager, urter og frugt til herskabet på Krumstrup.

Ved barnedåben i 1799 var det madam Briand på Krumstrup, der bar barnet til dåben.

Madam Briand var født i 1767 som Maren Anne Margrethe Pedersdatter Borgen, datter af præsten i Langaa Peder Borgen.

Ved de følgende FT'er i 1834 og 1840 beboede Jens Jespersen stadig ejendommen og er anført som gartner.

Hans yngste datter Karen Jensdatter bliver gift den 05.dec 1840 med Hans Hansen fra Nr.Broby sogn og i 1841 fik Hans Hansen skøde på ejendommen.

Jens Jespersen døde den 31.juli 1845, han blev 75 år gammel og hans kone Kirsten Pedersdatter døde i dec. 1862, 92 år gammel.

Hans Hansen og Karen Jensdatter fik 2 børn: Kirsten Hansdatter i august 1842 og Jens Hansen i maj 1844.

I Folketællingerne er Hans Hansen anført som husmand, så han har formentlig ikke ført gartneriet videre.
Karen Jensdatter blev enke i 1858, da Hans Hansen døde 54 år gammel.

Ved folketællingen i 1860 er datteren Kirsten kokkepige på Ringe Kro.

I 1865 rejste sønnen Jens til Amerika for at prøve lykken derovre. Han bosatte sig i Nebraska og etablerede en farm. Det er ikke usandsynligt, at han har erhvervet et stykke uopdyrket jord jfr Homestead Acten af 1862 (se artiklen: "Da danskerne udvandrede" andet sted i bladet)

Jens Hansen giftede sig den 07 juni 1869 i Evangelical Lutheran Church i Omaha med Marianne Poulsen, som stammede fra Øster Brønderslev i Vendsyssel.

I de følgende 17 år fik de 8 børn:

- i. Charles Nels Hansen født 17 juli 1870.
- ii. James Edward Hansen, født 13 sep 1873, død 26 sep 1894.
- iii. William Hansen født 22 apr 1876.
- iv. Jesse Hansen født 29 okt 1879.
- v. Emma Hansen født 29 mar 1881.
- vi. Clara C. Hansen født 1883.
- vii. Julia Elizabeth Lizzie Hansen, født apr 1886 i Orum.
- viii. John Hansen, født 30 jul 1887, død 31 jul 1887.

Det er efterhånden blevet til en stor slægt i Amerika.

Jens Hansen var hjemme på besøg hos familien i DK i sommeren 1893, Han var da amerikansk statsborger.

Jens Hansens søster Kirsten Hansdatter giftede sig den 08 december 1865 med snedker Peder Konstantin Larsen fra Hylshuse i Sandager. Peder Konstantin Larsen havde netop deltaget i Krigen i 1864 som infanterist og var med i den danske hærs tilbagetog fra Dannevirke til Dybbøl.

Kirsten Hansdatter

Veteranen Peder Konstantin Larsen,
Lørup.

Han var iblandt dem, som kom uskadt igennem Preussernes stormløb på de danske forsvarsværker på Dybbøl Banke den 18.april 1864. Peder K Larsen blev hjemsendt d.10. august 1865.

Peder Konstantin er her fotograferet på sine gamle dage. På frakkereverset ses en medalje, som formentlig er Danebrogs-mændenes Hæderstegn.

Fortjenstmedaljen fra 1864, fik han også tildelt i 1906 efter ansøgning. Man skulle selv indsende en ansøgning til Krigsministeriet for at få den tildelt.

Peder K Larsen var født i 1837, som uægte søn af Karen Hansdatter i Hylshuse og udlagt barnefader Hans Nielsen Larsen, tjenestekarl fra Nyborg. Forældrene blev

efterfølgende gift i Gislev Kirke i december 1838.

Da Peder Konstantin overtog ejendommen i 1866 efter sin svigermor lå ejendommen langs hegnet ind mod Lørupgaard. Adgangsvejen var den fælles vej på vestsiden af hegnet, som fra bygaden førte ind til Lørupgaard

Mølledamsvej 3, Luftfoto af Sylvest Jensen Kastrup 1953

Peder Konstantin flyttede ejendommen over til vejen, hvor den nu ligger. Grunden til flytningen skulle være besvær med tilkørsel af træ og materialer til snedkerværkstedet. Vinkelbygningen mod syd er bygget til på et senere tidspunkt.

Peder Konstantin fremstillede møbler og ligkister og var vistnok også i et vist omfang bedemand.

Ved folketællingen i 1880 omfatter familien følgende:

Peder Konst. Larsen	42	gift	husejer, snedker	Gislev sogn
Kirsten Hansen	37	do	hans kone	Ryslinge sg.
Hans Vilhelm Larsen	13	ugift	søn	do
Jens Peder Larsen	12	do	søn	do
Carl Marius Larsen	10	do	søn	do
Fred. Theodor Larsen	7	do	søn	do
Chr. Vilhelm Larsen	4	do	søn	do
Marie Kristine Larsen	2	do	datter	do
Karen Jensdatter	73	Enke		do

Peder Konstantins 5 ældste sønner rejste alle over til deres morbror Jens Hansen og hans familie i Nebraska i USA i de følgende år.

Den ældste Hans Vilhelm rejste kun 17 år gammel i 1883. Jens Peder fulgte efter i 1886 og Carl Marius drog af sted i 1890. Frederik Theodor rejste året før i 1889 og den femte Christian Vilhelm fulgtes med morbror Jens Hansen hjem i 1893.

De 4 sønner blev gift og bosat i Amerika, kun Theodor var ugift, da han var hjemme i DK i år 1900 i et halvt års tid. Så rejste han igen. Han var også blevet amerikansk statsborger. Han forblev ugift, men var farmer ligesom sine 4 brødre.

Nedenfor er vist udsnit af min database med Peder Konstantins slægt i USA.

M Barn 1: Hans Vilhelm (William) Larsen
Født: 02 juni 1866 i Lørup, Ryslinge sogn
Døbt: 19 aug 1866 i Ryslinge Kirke
Emigreret: 1883 til Nebraska USA
Død: 28 juli 1954 i Beaver City, Furnas county Nebraska
Begravet: på Mount Hope Cemetery, Beaver City
Hustru: Laura Belle "Lulu" Spaulding f. 26 oct 1877 d. 20 jul 1958
Gift: 22 aug 1895 i Thayer county Nebraska

M Barn 2: Jens Peder (James P) Larsen
Født: 20 juli 1867 i Lørup, Ryslinge sogn
Døbt: 13 okt 1867 i Ryslinge Kirke
Emigreret: 1886 til Nebraska USA
Død: 04 nov 1952 i Garfield Wayne, Wayne county Nebraska
Begravet: 09 nov 1952 på Greenwood Cemetery, Wayne Nebraska
Hustru: Elizabeth Annie Watkins f. 12 feb 1886 d. 03 aug 1972
Gift: 1904

M Barn 3: Carl Marius Larsen
Født: 05 nov 1869 i Lørup, Ryslinge sogn
Døbt: 09 jan 1870 i Nazarethskirken i Ryslinge
Emigreret: 1890 til Nebraska
Død: 01 nov 1960 i South Dakota, USA
Hustru: Margrethe ? f. 1872
Gift: 1894 i North Dakota

M Barn 4: Frederik Theodor "Teddy" Larsen
Født: 23 feb 1872 i Lørup, Ryslinge sogn
Emigreret: 1889 til Nebraska USA
Bopæl, personlig: 1930 i Blair, Washington, Nebraska, USA
Død: 16 feb 1948 i Blair Washington county Nebraska
Begravet: 18 feb 1948 på Blair Cemetery, Blair Washington county Nebraska

Aldrig været gift:
Ingen efterkommere:

M Barn 5: Christian Vilhelm "Chris" Larsen
Født: 13 mar 1876 i Lørup, Ryslinge sogn
Emigreret: 1893 til Nebraska
Død: 20 jan 1953 i USA
Hustru: Huldah M. Gunnerson f. 1881
Gift: 27 jan 1900 i Magnet, Cedar county Nebraska

Peder Konstantin blev enkemand i februar 1913, da hans kone Kirsten døde 70 år gammel.

Den ældste datter Marie Kristine blev gift i dec.1904 i Ryslinge Kirke med skrædder Niels Marinus Andersen i Fjerritslev, Kollerup sogn i Thy. Marie flyttede imidlertid hjem igen i 1908, da hun blev separeret fra sin mand, der var voldelig, når han havde drukket. Hun havde da 2 sønner, Holger på 3 år og Helge på 1 år.

Peder Konstantins yngste datter Johanne Karoline blev gift i maj 1902, 19 år gammel med træskomand og tækkemand Hans Marius Larsen fra Volstrup. Johanne døde i barsels seng i maj 1916 fra mand og 4 mindreårige børn. Hun var da kun 33 år gammel.

Den ældre datter Marie Andersen boede fortsat hjemme og holdt hus for Peder Konstantin. Omkring 1920 arvede hun ejendommen. I folketælling 1921 er hun anført som husejerske. Hendes ældste søn Holger var da i snedkerlære oppe i hestehaveskoven og den yngste Helge var smeddreng hos Per Skjold.

Peder Konstantin Larsen døde i april 1931, 94 år gammel. Hans hjemmeboende datter Marie Andersen solgte ejendommen i 1834 til nevøen Vognmand Arne Kristoffer Peder Vaagelund Larsen. Arne Larsen kørte lillebil, som det blev kaldt dengang, dvs taxakørsel.

Da Danmark blev besat i 1940 blev der indført rationering af flere forbrugsvarer herunder også benzin.

Det medførte, at Arne Larsen måtte se sig om efter noget mere arbejde, idet lillebilkørslen stoppede, da man ikke kunne få benzin til privat kørsel.

De havde da 2 børn, Gunnar født i 1932 og Eli født i 1934.

Arne Larsen blev nu ansat ved Husmandsforeningen i Ringe som kontrolassistent indenfor husdyrbruget. Arne Larsen virkede som kontrolassistent i mange år.

Arne Larsen var også medhjælper ved Nazarethkirken, idet han passede fyret. Når der var gudstjeneste eller anden kirkelig handling i vinterhalvåret, skulle der fyres tidligt op. Under 2. verdenskrig blev der anvendt tørv som brændsel.

Til ejendommen var der lidt landbrug. Der var som regel 2 køer og 2-3 stykker ungvæg, en fedegrís og høns og gæs. Der var ingen hest, men når der skulle udføres markarbejde gik der bud til Gultved og så kom Arnes yngre bror Ove med et spand heste og klarede opgaven.

Arne Larsen døde i 1966 efter længere tids sygdom kun 62 år gammel..

Hans søn Gunnar Vaagelund Larsen var gift og boede hjemme på ejendommen i Marie Andersens tidligere lejlighed. Gunnar var udlært bødker hos Hans Lycke Henriksen i Lørup.

Gunnar og Grethe overtog ejendommen i 1969, da hans moder flyttede til Ryslinge i de nybyggede pensionistboliger "Vesterled"

Gunnar gik nu i gang med at renovere og modernisere huset indvendigt, så det blev en tidssvarende beboelse. I facaderne blev der isat nye vinduer og huset blev nytækket.

Gunnar har også fået opført den nye stålhal, der er placeret ret vest for ejendommen.

Mølledamsvej 3, luftfoto af Sylvest Jensen Kastrup 1992

Bødkerfaget ophørte i løbet af nogle år. Gunnar var da begyndt i et andet fag. Han var nu i lære som murer. Han fik senere arbejde som håndværker i "Den fynske Landsby" hvor han bestred 3 fagområder, bødkerfaget, murerfaget og tækkearbejdet.

Gunner arbejdede i landsbyen indtil han gik på pension midt i 1990'erne.

Gunnar og Grethe Larsen solgte ejendommen i 1995 til Kurt og Birthe Larsen og flyttede til Tåsinge.

Kurt Larsen var oprindelig udlært som bager, men havde forladt faget, da melstøv blev en plage for helbredet.

Kurt og Birthe var med til at etablere legepladsen på et hjørne af deres grund langs Kapelvej. Høstfesten blev også i nogle år afholdt i deres store lade. Men så i 2014 valgte Kurt og Birthe at sælge deres ejendom igen.

Den blev købt af Marlene Schmidt Larsen og Marianne Larsen, som flyttede ind i december 2014.

Kildemateriale:

1. "Ryslinge Sogns Historie" af H.M.Henriksen 1955
2. Sunds-Gudme Herredsfoged: Skøde- og Pantprotokol (1740 – 1927)
3. Ryslinge Sogns Kirkebøger 1717 – 1960
4. Folketællinger 1787, 1801, 1834, 1845, 1850, 1860.
5. Københavns Politis Udvandrerprotokoller.
6. De amerikanske slægtsdatabaser Ancestry.com og FamilySearch.org

Skrevet af Johs. Westergaard i Maj 2018

Kalender 2018

LØRUP

9/6 2018 kl.13.00 Legepladsdag

23/6 2018 kl.18.00 Sct. Hans på legepladsen

12/8 2018 Cykeltur

15/9 2018 Høstfest, Mølledamsvej 6

30/9 2018 kl.13.00 Æblemostdag, Mølledamsvej 1

1/12 2018 Adventskrandsbinding, Lørupvej 16

